11. i 12. III. 1936.

Mojoj Ici i Beli za rodendan
od
tete Dragice

KNEGINJICA ZVJEZDANA

ROMAN SA SLIKAMA
:: ZA DJECU ::

G. TH. ROTMANA
(ROTTERDAM - NIZOZEMSKA)

1928. OSIJEK
TISAK GRAĐANSKE TISKARE

PRAVO PREŠTAMPAVANJA I PREVODA PRIDRŽANO JE AUTORU G. TH. ROTMANU, ROTTERDAM

Kasno jednom navečer, kad je već večernje rumenilo probijalo krošnje drveća, prolazio je neki drvar šumom. Čitav je dan teško radio u šumi, a sad je polako polazio kući. Najednom on začuje neki tihi, sasvim tihi plač, negdje pokraj staze. On pođe k mjestu, odakle je dolazilo jecanje i . . . ah kakvo li čudo! Na jednoj hrastovoj grančici sjedjela je mala djevojčica, ne veća od čovječjeg palca.

Drvar odmah opazi, da je to neko vilinsko dijete. Djevojčica je naime imala divna krila, a u kosi na glavi sjajnu zvjezdicu. I plakalo je siroče tako žalosno:

— Ah, ah, kako li sam luda. Ne znam još letjeti, pa ipak sam pokušala. A mati mi još nije kod kuće. Ah, dragi čovječe, metni me opet natrag u krošnju.

Drvar uzme malo djetešce pred oči da ga bolje vidi.

— Tako, tako, reče on, pa to je pravo vilinsko dijete. Ja ću te ponijeti kući i pokazivati za novac svijetu. Halo, tako ću se obogatiti.

Pa koliko je god jadna djevojčica plakala, ipak ju opaki drvar metne u džep i odnese kući.

— Ženo, pogledaj der ovamo, što sam ti donio! poviče drvar veselo kad je došao kući. Sad ćemo postati bogati i ne ćemo morati više raditi.

Nato napiše on kredom na kućna vrata: »OVDJE SE MOŽE VIDJETI PRAVO VILINSKO DIJETE!« I Zvjezdana — tako se zvaše dijete — imadaše dosta njih, koji su joj se dolazili diviti, a drvar je dobivao za to silne novce. Ali to se maloj Zvjezdani nije nikako svidjelo da toliki bedasti ljudi bulje uvijek u nju.

Na večer prišapne žena drvaru nešto u uho, a on kimne tajinstveno glavom. I tada — oh djeco! — uzme zločesti čovjek neke velike goleme škare i njima odreže Zvjezdani njena lijepa nježna krilašca. — Tako — promrmljaše on — sad mi ne ćeš više odletjeti. — Oduzeo joj je i sjajnu njenu zvijezdu iz kose.

Kad bijaše vrijeme spavanju, donese žena posudu, u kojoj se spremao šećer, te stavi u nju malu Zvjezdanu, pa je ovdje morala spavati. Nije tu baš lijepo ležala, ali će se konačno ipak priučiti.

Tako je pomalo rasla i s vremenom naučila kućne poslove.

Svakog je dana morala čistiti vilice i kašike pa i gospojine naočare. Ali najgore je bivalo petkom. Tada je morala voskom čistiti čitavi stol i veliki mjedeni svijećnjak, tako da se morao sjati kao ogledalo. Ako nije dobro uradila strpala bi ju zločesta žena za kaznu u neku kutiju. Dobro je bilo, što je Zvjezdana skoro našla prijatelja, kome se mogla izjadati.

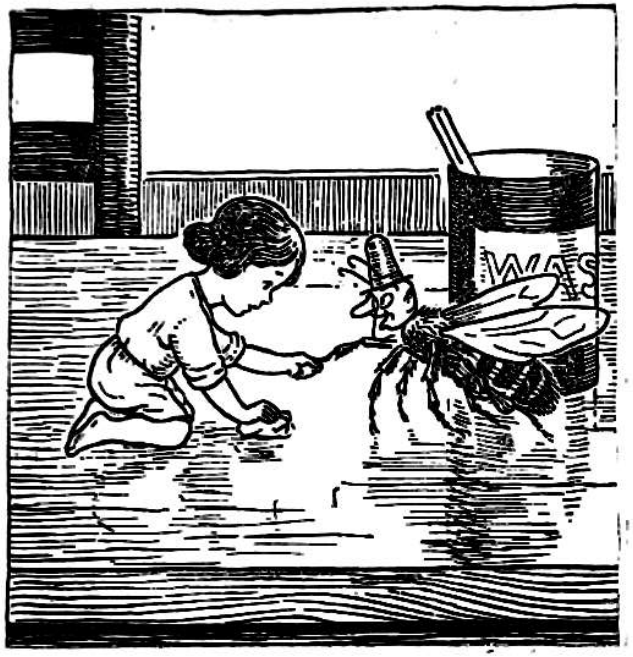

Kad je naime opet jednom radila na stolu, doletjela je kroz otvoreni prozor neka debela pčela.

— Dobar dan, pozdravi pčela, radujem se, što se mogu s vama upoznati. Ja sam gospodin Žalac, tvorničar voska.

— A ja sam opet Zvjezdana, vilinsko dijete, reče mala.

— Posjetite me jednom, reče gospodin Žalac, ja se ovaj čas nalazim u svratištu otraga, u vrtu među cvijećem narančaste boje.

To reče i odleti opet.

Kadgod joj se pružila prilika. Zvjezdana bi se odšuljala u vrt i tamo bi čavrljala sa svojim novim prijateljem. A taj joj je uvijek davao divne cvjetne rose, pomiješane slatkim medom u nježnoj cvjetnoj čašici. Da, to bijaše pravi prijatelj, u koga se uvijek mogaše pouzdavati. A to se doskora i pokazalo.

Jedne noći probudi Zvjezdanu iza sna neko tiho grebanje do njenih nogu. Pred njom stajaše . . . mali miš, zapravo mišica. Nije bila veća od Zvjezdane. U capici je držala zapaljenu svijeću i tužno i nujno je pogledavala u Zvjezdanu svojim tamnim bisernim očima.

— Ah, dodi sa mnom! šaptala je nesretna mišica, moj mali sinčić leži kod kuće bolestan, a ja mu ne znam pomoći.

Zvjezdana ustade i pođe za mišicom, a srce joj u malim grudima kucalo vrlo burno. Bilo joj je ipak malo tijesno pri duši. Pred njom je išla mišica sve do jednoga kuta u sobi. Tu bijaše jedna mala rupa u zidu, kroz koju dodoše u mali tamni hodnik. Na kraju hodnika otvori mišja gospoja mala vratašca — i sada stojahu u komorici, gdje je bilo nekoliko posteljica.

U jednom od tih kreveta ležaše jedan mali mišić.

— Vidiš li, kako je bolestan moj dečko? uzdiše njegova mamica. Ah, da imam samo za njega komadić sira, odmah bi mu bolje bilo, veli liječnik. Ali drvosječina žena meće uvijek sir pod pokriveni lonac i s toga ne možemo doći do njega. Ah, ne bi li nam ti mogla pomoći?

— Ja ću još o tom razmišljati — obeća mala Zvjezdana.

Mišja gospoja otprati Zvjezdanu svijećom do njene postelje. Drugoga jutra rano, kada su drvosječa i njegova žena još spavali, odšulja se Zvjezdana do svojega prijatelja gospodina Žalca, da ga zapita za savjet.

— Znaš li šta? reče ovaj: Ja ću sjesti na prozor, a ti dobro pripazi što će tu biti.

Kad je u jutro drvosječina žena narezala kruha, pošla je kao po običaju do ormara po sir. I baš kad je gospoja držala tanjur u ruci, doleti odnekuda gospodin Žalac i — ah jao! au! grom i pakao — padne tanjur na pod i razbi se u sto komada.

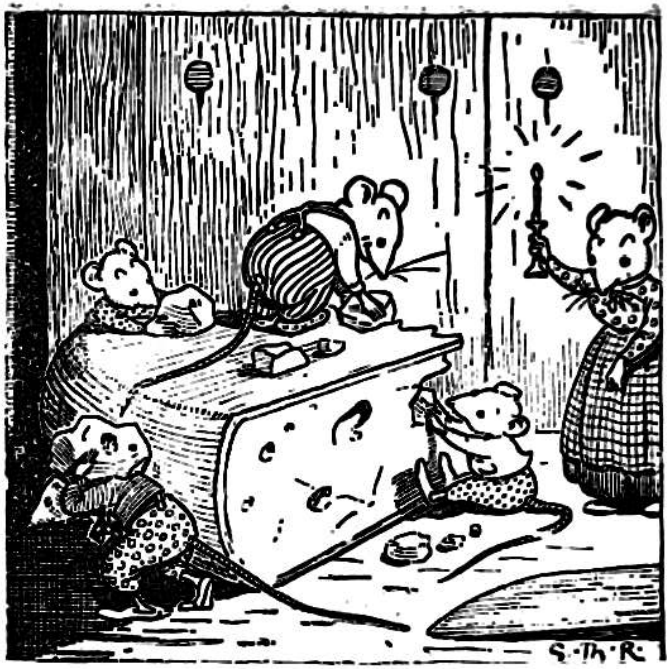

Da je drvosječina žena mogla i samo slutiti, kakvu će joj psinu spremiti pčela, ona bi sigurno bolje pripazila i sir negdje sakrila. Tako je sav sir ležao na zemlji, i dok se dosjetila jadu, stari otac miš sa čitavom svojom obitelju navalio je na sir. Ah, dečki, kakvo li veselje! Čitave komade sira odgrizli su i odnijeli u svoj mišji stan.

A kako li je razrogačila oči stara žena, kad je u jutro ugledala oglodene otatke sira. Ali u noći, kad su drvosječa i njegova žena spavali, odšulja se opet Zvjezdana k svom bolesnom prijatelju. Malom je bolesniku, zahvaljujući njenom siru, bilo već mnogo bolje.

Svake noći pohadala je Zvjezdana svojega prijatelja Franceka — tako se zvaše mali bolesni mišić — i ostajala je dugo kod njegova kreveta da s njime čavrlja, ili da se s njime igra na pšenična zrnca. Ali to je sve moralo biti u najvećoj tajnosti i tišini; jer pomislite, da su to opazili drvosječa ili njegova žena!

Kad se mali Francek potpuno oporavio, priredila je njegova mati Dugorepićka lijepu noćnu zabavu. Spekla je divne kolače od pšenice i kore od sira, a poslije večere igrala su djeca svakojake igre u ormaru. To bijaše vrlo neoprezno, jer se drvosječa od vike iznenada probudio — i što učini on? To ćete odmah vidjeti.

Kad je mišja obitelj morala na počinak, oprostila se i Zvjezdana. Istom što je pošla, a obitelj se Dugorepić prestrašila radi jakog udarca na kraju hodnika.

— Ah Zvjezdano! zavapi Francek Dugorepić.

Otac pođe, da vidi, što se dogodilo. Bez daha se vrati natrag.

— Ona sjedi u stupici! stenjaše stari. Ta stupica mora da je tek sada postavljena.

Kako li bijaše sada potištena obitelj Dugorepićeva!

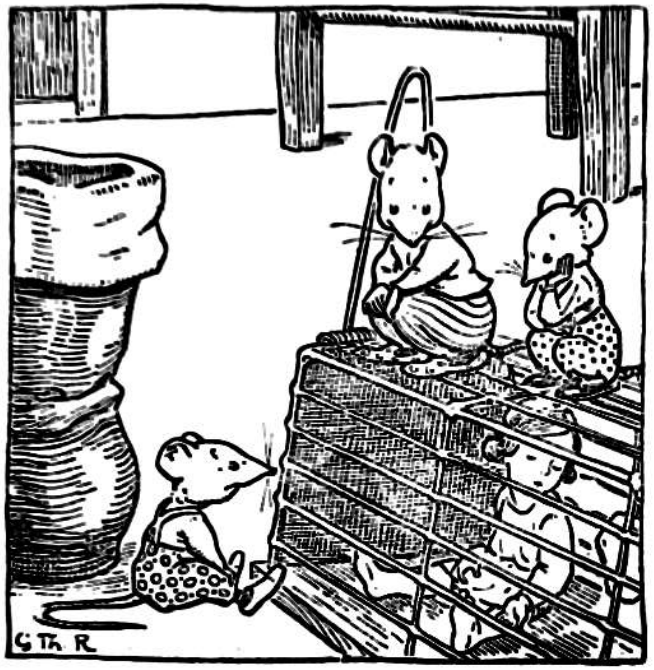

— Ne smijemo prepustiti jadno dijete svojoj sudbini, reče stari Dugorepić.

I odmah pode on sa Francekom i Repkom, svojim najhrabrijim dečkima, na posao. Hrabrili su Zvjezdanu i obećavali joj pomoć. Čitavu su noć čuvala sva trojica stražu i kad je uslijedio dan, još su uvijek čučali i razmišljali, kako da joj pomognu.

Najednom se rastvore vrata. Francek, koji je sjedio na zemlji, mogao je još dokučiti svoju rupu, a otac i Repko skoče u veliku čižmu, koja je stajala u blizini. Drvosječa je bio to.

— Ah, tako, rekao je on, kad je Zvjezdanu izvadio iz stupice, kod tih sirokradica si bila u posjetima! Pokaži mi der brzo, gdje stanuje ta banda!

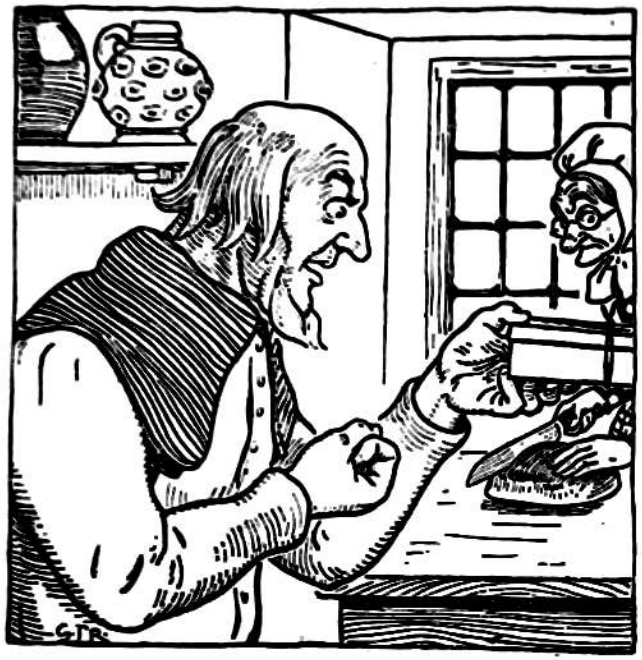

Ali ni pod kojim uvjetom ne htjede Zvjezdana izdati svojih prijatelja.

— To nikada ne ću kazati! vikala je iz svega grla.

Tada ju drvosječa postavi u kutiju i dobro ju zaveže.

— Tako, reče on strašno ljut, sad ne ćeš prije izaći, dok mi ne kažeš, gdje stanuju ti miševi! Ne ćeš ni jesti ni piti! Pokazat ću ja tebi, kako se to šuruje sa lopovima!

Drvosječa postavi kutiju na policu i pode, da čisti svoje čizme. Ali koje li strahote! Upravo kada htjede turiti ruku u čizmu, iskoče — vep, vep, vip — iz čizme dva miša. Drvosječa vrisnu i baci čizmu u kraj, ali stari Dugorepić i sin već su iščezli u mišjoj rupi.

Iza rupe dočeka ih Francek. U troje su sada vijećali, kako bi najbolje mogli pomoći svojoj prijateljici.

— Ja ću pregristi konopac na kutiji, reče Repko.

— Budalo, odvrati otac, — a kako ćemo dići poklopac? Ne, mi ćemo se večeras odšuljati onamo i proglodat ćemo rupu u kutiju, i tako će ona sama izaći napolje.

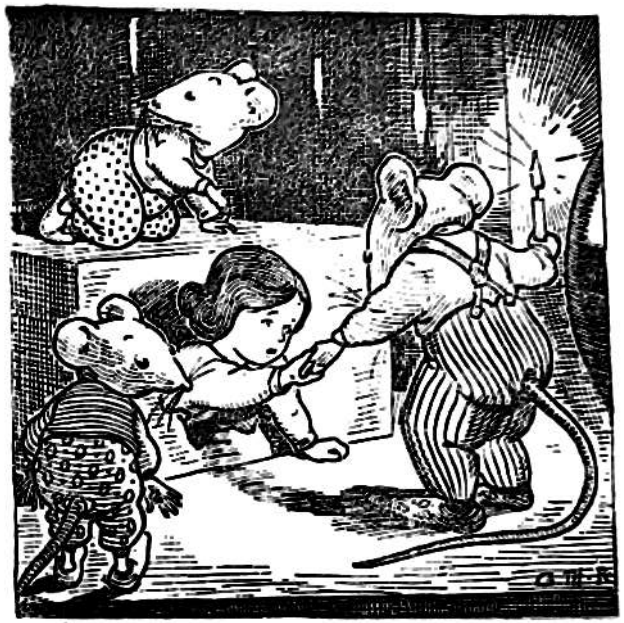

U po noći popeli su se stari Dugorepić i njegova dva dečka na policu i počeli glodati veliku rupu u kutiji. Nije to bio lagan posao, ali konačno je bila rupa ipak tolika, da se Zvjezdana mogla kroz nju provući. Ali kako da ju sad skinu s police? Jer ona nije imala tako oštrih pandžica kao njeni prijatelji mišići.

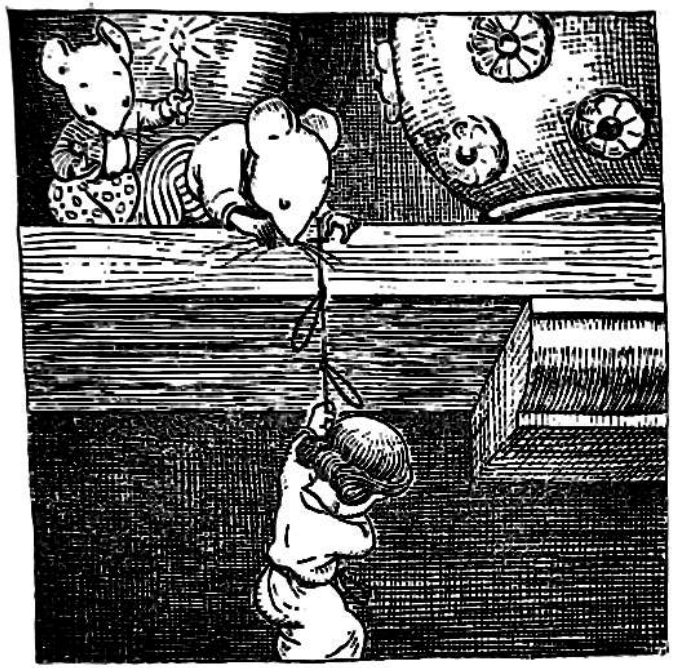

No i tu je umio Repko pomoći. Na jednom stolcu ležale su čarape drvosječine žene. Repko odmota sasvim jednu čarapu, na konopu napravi redom uzlove i pričvrsti kraj od čarape za klin, koji je bio u krevetu. Zvjezdana se spusti po konopu dolje, mećući nogu za nogom u uzlove.

Nešto kasnije sjedila je vesela kod stola u krugu obitelji Dugorepića. Izvrsno su joj prijali žganci, što joj ih je napravila stara Dugorepićka, jer sirota čitavi dan nije ništa jela. Čitavo se društvo od srca smijalo, kako lijepo su nasamarili drvosječu i njegovu ženu.

— Znaš li što? reče stari Dugorepić. Ja ću te sjutra odvesti mojemu bratiću Labrdanu, poljskom mišu. Taj će znati, gdje ćemo naći tvoju majku.

Kako rečeno, tako i učinjeno. Drugog jutra oprosti se srdačno Zvjezdana sa svojim prijateljima i ode sa starim Dugorepićem. Bijaše to dug put, ali sunce je tako ugodno, a divlji mak i različak sjali su kraj puta.

U podne su stigli na polje bratića Labrdana. Put su sebi prokrčili kroz visoko klasje, koje se Zvjezdani činilo kao stabla drveća. Bratić Labrdan stajao je upravo pred svojim vratima, da se nužije svježeg zraka.

— Što to vidim?, piskutao je, Labrdan, pljesne rukama. U tom se času otvore vrata njegova stana i....

Deset veselih poljskih mišića istrča burno gostima u susret. I mati se pojavi na pragu. Pripovijedanju ne bijaše kraja ni konca. Otac Dugorepić morade naravski ostati na ručku, a poslije ručka moglo se uz lulu duhana posavjetovati o cijeloj stvari.

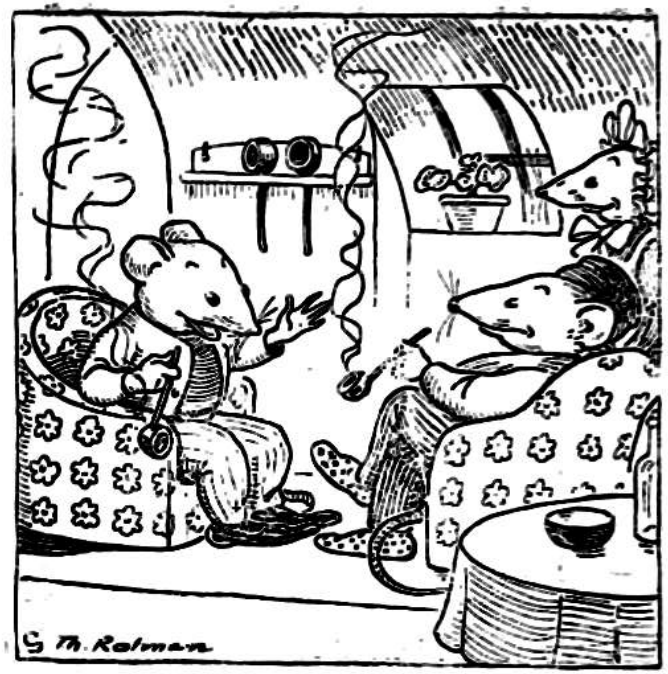

— Upravo zgodno, reče bratić Labrdan, kad su gospoda poslije ručka sjedjela u ugodnu domjenku, upravo mi zgodno dolazi, jer baš druge nedjelje moram ići platiti porez kralju patuljaka. Mislim, da će kralj već znati savjeta. Ostavi dijete ovdje, i ja ću ga onda povesti.

Jedan sat poslije vrati se otac Dugorepić opet k svojima kući. Zvjezdana i Labrdan stajali su još dugo pred vratima i domahivali mu na oproštaj.

Ali stvar se svršila drukčije, nego li je to Zvjezdana sebi zamišljala. Slušajte dakle! Nekoliko dana kasnije morala je obitelj Labrdan u raženo polje po novu zalihu hrane. Zvjezdana je morala ostati kod kuće sa dva najmlada Labrdana da čuvaju kuću. Ali moradoše ostati vani.

Otac Labrdan zaključao je naime vrata, jer ćete inače, rekao je, prevrnuti čitavu kuću. I onda je pošla obitelj na posao.

Kako su se Zvjezdana i njeni novi prijatelji dva Labrdančića zasitili igre, popnu se oni na obližnji brežuljak nad njihovom kućom.

— Gle tamo, onaj dimnjak!, poviče mali Glotko, pa izlazi i dim!

— To je sigurno dimnjak naše kuće! odvrati stariji Žderko. Znate li što? Mi ćemo ovdje okomito iskopati rupu i tako ćemo doći u naš stan. Kako li će se mama i tata začuditi!

Zvjezdani to doduše nije bilo pravo, što su radili miševi, ali Glotko i Žderko slabo su marili za to, te su počeli kopati zemlju tako, da su gromade letjele oko njene glave.

— Ja sam tu! klicao je iz dubine Glotko i velikom bukom spuste se oni na tlo. Ali u isti čas okameniše se od straha, jer oni ne bijahu u svojoj kući, već .... u krtičinoj špilji.

Hu! Kakva li je to gnjusna životinja! Ona je tu sjedjela usred svojih lonaca punih butinama od hrušteva i drugih pečenica od kukaca, proždirući ih sve redom. A kakav li ima samo nož i kakve oštre nokte! A tek one male i lopovske oči! Brrr!

Na sreću bila su vrata otvorena, i naši junaci utekoše na vrat na nos pišteći strašljivo. Ali to nije bilo tako lako, u svim ovim tamnim hodnicima špilje. Svaki čas udariše o nešto svojim glavicama, a grdna krtica bila im je neprestano za petama. Hvala Bogu! Eto svjetlo! Još nekoliko skokova i oni bijahu vani. Krtica ih je malo gonila, ali kad je vidjela, da ih ne će moći uhvatiti, odustala je i povratila se kući.

Zvjezdana se u strahu bila sakrila medu lišće. Samo da je ne nade krtica, jer ona sirota nije mogla tako brzo trčati kao mišići.

— Ima još tko ovdje? poviče krtica. Zvjezdana se pritaji; drhtala je sva od straha. Ali eto nesreće! Gadna životinja pride k njoj, zgrabi je za ruku i povuče sa sobom.

— Gle pa tu sam dobila dobru služavku!, govorila je krtica, sad sam fina dama!

Došavši u špilju zaključa krtica iza sebe vrata i dade Zvjezdani u ruke veliku metlu.

— Pometi! reče, pometi! i tako je sirota dnevno morala mesti sve dugačke, tamne hodnike ovoga stana. A bilo ih je toliko.

Krtica je svakiput njuškala po svim hodnicima da vidi, nije li gdje što zaostalo. Utećі nije mogla, jer je krtica zatvarala vrata za sobom i nosila uvijek ključeve uza se.

Na sreću bijaše tu hodnik, koji je izlazio u jarak. Odavle morala Zvjezdana uvijek vodu nositi, a ovo joj bijaše i najmilije mjesto. Čitave je sate ovdje sjedila i zurila u vodu. Valjda će ipak doći jednom pomoć od nekuda.

Jednoga dana, kad je opet teškom metlom čistila hodnike, začuje iza sebe porugljiv i piskutljiv glas:

— Vidi, vidi kako milo vilinsko dijete mora služiti kao služavka. Pazi na tvoje lijepe bijele ručice, da ih ne pokvasiš!

Zvjezdana pogleda gore. U jednoj rupi na zidu sjedio je neki odvratni patuljak i isplazio joj jezik.

— Gledaj, da se izgubiš! I ljutito i od straha gurne ona ružnom stvoru metlu usred lica.

— Oh, Oh! Majko, hoće da me ubiju! piskutao je patuljak.

Teturajući ovamo onamo iščeznuo je patuljak.

— Sad mi se još rugaju u mojoj nesreći! uzdisala je Zvjezdana, ali je dalje mela, dok nije opet došla do izlaza na vodu. Tu je sjedio sasvim mirno neki čudak.

— Nemoj se plašiti ja sam Jeremija žabac, a ja ću ti pomoći. Vidio sam, kako te je uhvatila krtica. Gledaj da budeš opet ovdje kad se smrači.

Kad je u noći krtica spavala, ustala je Zvjezdana posve tiho i odšulja se do ruba jarka. Tu je ušao Jeremija i čekao svojom lijepom barkom jedrenjačom.

— Da, da, to je kraljevska mornarica Njegovog Veličanstva Kvakoslava XIII.

Zvjezdana ude, a Jeremija sjedne do kormila i tada su izmedu lopoča zaplovili u tihu noć.

Konačno zakrenu Jeremija čamac u uzan prostor medu šašom. Na kraju prolaza nalazila su se visoka, svijetla vrata.

— Ovo je palača kralja žaba, reče Jeremija.

Iz nje izade neki stari sluga sa velikom svjetiljkom u ruci, te pričvrsti čamac.

— Hm, hm, dakle to je ono vilinsko dijete, o kojem si mi govorio, brundao je sluga, koji je izgledao vrlo zlovoljan. Ne sliči baš vilinskom djetetu. U moje je vrijeme svako pristojno vilinsko dijete imalo krila i na glavi zvijezdu. Da, da, vremena se mijenjaju. No dakle, prodite!

Zvjezdana prođe sa Jeremijom jedan ugao i tada ugledaše divan prizor. Pred njima prostiraše se veliko polje lopoča, okolo rasvijetljeno vatrom od suhih panjeva. Glazba je svirala, a uz to su plesale četiri libele. Tu su se upravo nalazili gosti: kukci, vodeni miševi, čak i sam zelenorepić, gospodin Daždenjak, bijaše ovdje.

— Vidiš, tamo straga u kutu sjedi kralj. Onamo moramo. Ja sam mu već govorio o tebi, reče Jeremija.

Ah, ah, kako li je Zvjezdana bila u neprilici, kad je morala potrčati preko zelenog polja, a oči svih odličnih gostiju bile su uprte u nju! Bila je sretna, kad je konačno stajala pred kraljem.

— Evo, to je ta djevojčica, reče Jeremija.

Nakloni se duboko i ode.

Baron Kvak, jedini ministar Njegovog Veličanstva, ponudi susretljivo Zvjezdani svoje mjesto da sjedne.

Sada poče ona pričati o svojemu životu. Napokon zamoli, da bi rado pošla kralju patuljaka.

Gaćaš i Skokić, oba kraljevići, slušali su pozorno.

— Da, reče kralj, imaš sreću, kralj patuljaka Bradaš moj je najbolji prijatelj i on će za tri dana dovesti ovamo gosta. Pričekaj dakle dotle.

Medutim se svršila svečanost i gosti su dolazili, da se oproste od Njegovog Veličanstva. Redom su se klanjali, pružili mu ruke, te iščezli su u šašu.

Kad su svi gosti bili otišli, reče kralj:

A sad najprije piši čestitoj obitelji Labrdanovoj, da znadu, što se to dogodilo s tobom i njihovim dječkima.

Njegova kraljevska Visost princ Skokić donese nato stalak i pri svjetloj mjesečini pisala je Zvjezdana svoje pismo.

Tada joj pokažu njenu postelju: bijaše to njihaljka od mreže razapeta medu dvije trske.

Ah, kako je tu divno ležati! Lopoči su mirisali, trska je šuštala, a laki je vjetrić nježno njihao amo tamo. Tako je Zvjezdana spavala i sanjala, kako je njena mati kraj nje i kako je njiše i uz to još pjeva uspavanke.

Rano u jutro probudi je princ Skokić. »Bi li išla sa mnom šetati«, upita je.

Poslije doručka odoše. Skokić htjede Zvjezdani pokazati čitavo kraljevstvo njegovog oca.

Najprije su došli do škole učitelja Krekeča. Stigli su upravo na sat pjevanja, a žabe su, kako znate, vrlo glazbene. I princ Skokić marljivo je s njima zajedno kreketao, jer je dobro poznavao sve njihove pjesme.

Oprostili su se od učitelja i pošli dalje. Visoko na jednom trskinom batu čučao je jedan žabac. Preko grabe visio je konop, a na njemu kamen.

— To je straža, reče Skokić. Takvih imamo mi ovdje deset. Čim stražar ugleda rodu ili čaplju, povuče on konop, a kamen — bums! — padne u vodu, a žabe se mogu sakriti.

— To je zbilja fino smišljeno — reče Zvjezdana.

Već su lijep komad puta prevalili. Najednom opaze, kako se medu šašom diže nekakav oblak dima. Oni polete onamo, pogledaju kroz uski otvor — i što su vidjeli? Pogledajte to na drugoj slici! Bilo je upravo strašno!

Tu je sjedila odvratna stara vještica duge sijede kose. Kuhala je juhu od otrovne biljke, a oči su joj bile . . . užasno! I kakve je samo velike ruke imala — sa četiri prsta mjesto pet! A do njezinih nogu sjedio je . . . onaj ružni patuljak, kojega je Zvjezdana već bila srela u kritičnoj špilji.

— Majko! Majko! Eto je! vikao je patuljak. Umorstvo! Umorstvo!

Zvjezdana i Skokić brzo se okrenuše. Ali vještica je mogla svoje ruke upravo tako daleko ispružiti, koliko je htjela, te Zvjezdana najednom osjeti, kako su je zgrabila ona četiri strašna prsta i kako je vuku natrag.

A što je radio princ? Taj hrabri žabac prošulja se kroz šaš i promatraše, što se tu događa.

Tako! cerila se vještica. Jesi li ti ona, koja je tukla mojega dragog dječka? To ćeš sada okajati! Ona uzme svoj čarobni štapić, dotakne se njime Zvjezdane i poviče: Hokus-pokus-malokus-žabokus!

I gle, najednom se Zvjezdana pretvori u žabu. A tada ju vještica zatvori u ormar.

Princ Skokić, koji je s užasom sve to promatrao, požuri se velikim skokovima do svojega oca.

Kralj se bio zaista uplašio. — Oh, oh! uskliknuo je. Zar je ta zločesta močvarna vještica opet na poslu? Ali sada mora i tomu biti jednom kraj, pa makar morao i svoj život žrtvovati!

Kralj stavi svoju krunu na glavu, pozove svojega bubnjara i zapovjedi mu, da bubnjem sazove sve žabe. Bum! Bum! Bum! odzvanjali su mukli udarci kroz močvaru i sa svih strana doskakali su stanovnici žablje zemlje. Naš znanac ministar baron Kvak i general Zelenhrbat bili su dakako prvi na mjestu.

— Dragi moji građani! započne kralj, stavši na govornicu. Bi li vam ugodno bilo, kad bi vas danas ili sjutra tko pretvorio u kakve miševe ili gusjenice?

— Ne! kreketale su žabe.

— Dobro! reče kralj. Tada ćemo još ove noći pod vodstvom našeg odličnoga generala Zelenhrpta zarobiti močvarnu vješticu!

Noću odšuljale su se sve žabe pod vodstvom našeg odličnoga generala u šaš i opkolile vještičin logor.

Princ Skokić zasnovao je nešto posebno.

— Samo da mi je najprije doći do njenoga čarobnoga štapića! šaptao je on.

Oprezno došulja se Skokić kroz šaš do vještičine špilje. Na jednom uglu zirkao je i spazi vještицu, kako spava sa sinom na postelji od trave i šaša. U ruci je držala svoj čarobni štapić. Ha, baš imam sreću! mislio je Skokić. On se oprezno domogne štapića te će: Hokus-pokus-malokus-žabokus! i — bums! — a vještica se pretvori u žabu.

Princ Skokić dipne iznenađen i sada priskočiše sa svih strana žabe. Vještицu svežu, a za to vrijeme pretvori Skokić i patuljka u žabu. Tada izvuče Zvjezdanu iz ormara i poviče: »Hokus-pokus-malokus!« i . . . gle, Zvjezdana opet stajaše pred njim.

Vješticu i njenog sina odvedu i kad su bili izvan šaša, uzme Zvjezdana čarobni štapić, prelomi ga i baci komadiće u vodu.

— Tako, reče, ovaj štapić ne će nikoga više unesrećiti.

Oba zlikovca odvuku na to do kraljevske palače i tu ih preko noći strpaju u zatvor.

Drugog jutra dovedu ih pred kralja. Kralj pogleda vješticu prijekorno svojim velikim okruglim žabljim očima. Tada dozove dva najveća i najjača žapca svojega kraljevstva i naredi im:

— Objesite je o najveći trskin bat, što ga možete samo naći! Derana ostavite živa, toga ćemo već naučiti redu!

Ona dva jaka žapca na to odvuku vješticu, njenom dječku navru debele suze niz njegove zelene obraze, te potrča Zvjezdani i zavapi:

— Ah, molim te, daj da moja mati živi! Ja je tako volim! i ja ću od sada uvijek biti dobar!

Zvjezdana sada opazi, da se i ta dva stvorenja vole. Ona padne na koljena pred kraljem te zamoli u njega milost za vješticu.

— Mislim, da ona i nije baš tako zla i da ne će više činiti zla. Ali gle, čim je Zvjezdana izrekla te riječi, dogodi se neobično čudo.

Neko jasno svjetlo zasja, a pred začudenim žabama stajaše prekrasna vila i njen predivni dječak. Zvjezdana se prestraši. Mislila je u prvi mah, da vidi svoju majku. Ali se kralj nakloni te će:

— Gle, gle, nije li to potočna vila?

— Sasvim tako, ja sam to, odvrati vila.

I sada je vila pričala:

— Već je tomu dugo kako sam uzela u svoju službu nekoga patuljka. Kamo sreće, da to nijesam učinila; jer to bijaše velik zlikovac. Jednoga dana primiješa nam on u zajutrak nekakvo čarobno piće, i tad se pretvorismo u onakva odvratna bića. Vi ćete samo onda dobiti opet svoje prijašnje obličje, ako vam neko pokloni svoje puno povjerenje. Ali toga ne ćete tako brzo naći — hahaha! Tako je rekao zločesti patuljak.

— Odvratno se smijući dade mi patuljak pod nos ogledalo. Ah, kako sam se uplašila pred vlastitim svojim likom! Tada mi dade nekakvi čarobni štapić. Tješi se ovime, reče on, a sad možeš sve druge stvorove učiniti jednako ružnima, kakva si sama. Onda ga je nestalo. — Ah, ah, kako sam se jadno osjećala! Zloća je ušla u mene i ja sam od to doba činila mnogo zla.

— A sada si me ti, Zvjezdano spasila svojim povjerenjem, svršila je vila i pogladi Zvjezdanu po obrazima. Ti si milo dijete, ali pazi, da nikad ne pustiš u svoju kuću onog zločestog patuljka!

— Ali kako ću ga prepoznati? upita Zvjezdana.

— Ako mu pogledaš njegove zle oči, odmah će ti srce reći, da je to on. A svoje srce uvijek moraš slušati.

To rekavši ode vila sva presretna kući sa svojim djetetom.

Drugog dana sve se pripremalo za doček kralja patuljaka. Zvjezdani su sašili haljinicu od najfinijeg zelenila vodenih biljki, a u jutro tog svečanog dana odveli su je kraljevići brijaču patuljaka, koji je stanovao u visokoj travi. Dok su kraljevići napolje čekali, uredivao je brijač Zvjezdanu. Lijepo joj kosu nešto podrezao i vrućim škarama uredio po najnovijoj vilinskoj modi. Onda je odjenu u lijepu novu haljinicu, a u kosu joj upletu vijenac od srebrnih cvjetića. Zaista je bila dražesna.

U podne je stigao kralj Bradaš na Golubanu, svojem golubu dupljašu. Dočekali su ga svečano kralj Kvakoslav, njegov ministar i general. Predstavili su mu i Zvjezdanu i oba kraljevića, a sve su žabe krekétale iz punih grla:

— Hurra! Da živi kralj Bradaš!

Zvjezdana naravno odmah zapita kralja Bradaša, da li znade štogod o njezinoj majci.

— Ja . . ., reče kralj, ne mogu se sada baš tako svega sjetiti, moram najprije pitati svoga državnog tajnika. Znaš li šta, ja ću te povesti sa sobom, kad se sutra vratim u svoju šumu. Možeš sjedjeti predamnom na mojemu golubu; Goluban je dosta jak.

U brzo se razvila svečanost. Najprije se natjecalo skakanjem u vis; Gaćaš, kraljević prijestolonasljednik, srušio se sa svojega konja i pao naglavce. Ali se on samo smijao, jer mu se to već više puta dogadalo, tako da je mislio, da tako već mora biti.

Druga je točka rasporeda bilo natjecanje u plivanju. Svaki je plivač morao iza sebe vući cvijet, na kome je stajao žabac. Velika je poteškoća bila u tome, što je onaj žabac morao ravno stajati na peteljci cvijeta. Svaki je čas padao po koji od njih u vodu.

Kada su se svršila natjecanja, zatražio je kralj mir.

— Drage žabe! poviče on. Ovime imenujem našu prijateljicu Zvjezdanu kneginjom žaba i dajem joj ime Danica.

— Hurra! Živjela! kliknuše žabe.

I tada je Zvjezdana podijelila dobitnicima pobjedničke vijence.

Pošto su bile podijeljene nagrade, uhvatiše se svi za ruke i počeše igrati kolo oko Zvjezdane. Oba kralja i ministar stajali su i promatrali smijući se.

Konačno dođe red na pjevačko društvo »Vesele kreketuše«. Pjevali su narodne himne patuljaka i žaba.

Upravo kad su pjevali kitice: »Žabje carstvo, tebe ljubim, pa da svoju glavu gubim!« stropošta se strašnom bukom stražarov kamen u vodu.

— Roda! Roda! zakreketale su žabe i plums! plums! plums! nestane najednom u vodi čitavo pjevačko društvo, kralj, ministar, general, jednom riječju čitavi žablji narod. Za čas se spusti na zemlju velika roda. No osim kralja Bradaša i Zvjezdane, koja se strašljivo uhvati kralju za ruku, nije se vidjelo ni jednog živog stvora.

Kralj Bradaš pristupi rodi.

— Što li vidim? reče on. Koliko sam ti puta rekao, da pustiš u miru zemlju mojega prijatelja Kvakoslava. Ali sad je svemu kraj!

Zatim pljesne kralj tri puta rukom o ruku.

Odmah se pojaviše sa svih strana, iz šaša i zraka sami vilenjaci i uzdušni duhovi.

— Odvedite je u šumu i svežite je dobro i čvrsto! zapovjedi kralj. »Sjutra na večer će biti sudenje pri zalazu sunca«.

Mali duhovi otpašu na to svoje pojase i prebace ih poput zamke oko rode . . . i hajd s njom!

Kad je nestalo rode, pojavila se nad vodom najprije glava kralja Kvakoslava.

— Je li otišla? Sasvim otišla? šaptao je kralj u strahu.

Kralj Bradaš kimne glavom i sada se popne čitava žablja četa na obalu. Pjevačko društvo zapjeva veselu pjesmu i opet se povrati veselo raspoloženje.

Na večer, kad se sasvim zamračilo nastavila se zabava. Kralj Kvakoslav najmio je šest stotina krijesnica, koje su u šašu na drugoj strani jarka činile sjajne likove, i divno se odrazivale u tamnoj vodi. Za to je vrijeme svirala najljepše pjesme glazba, koja se smjestila u kraljevskoj jahti. Gospodica Bjelouška, koja je također pripadala kraljevskom društvu plakala je od dragosti.

Na kraju zabave tvorile su krijesnice dva velika slova: »B« i »K«, što je dakako imalo značiti: Bradaš i Kvakoslav. U isti čas zasvira glazba i svečano odjeknu zvuci žabljeg »Svatovca« nad sjajnom vodenom površinom. Bio je to veličanstven čas, pa i samom kralju Bradašu navriješe suze na oči. I time se svršila svečanost.

Popodne drugoga dana dode rastanak. Zvjezdani bijaše teško pri duši, jer je bila zavoljela žablje kraljeviće. Plačući se zagrliše, a Zvjezdana morade obećati, da će skoro opet doći sa svojom majkom u posjete.

Tada se popne kralj Bradaš na Golubana, posadi Zvjezdanu preda se i za čas su već visoko kružili u zraku. Brr! kako li je bilo hladno u tim visinama. Zvjezdana je zebla. Ali kralj uze svoj plašt i ogrne njime njena ramena. Sad se Zvjezdana usudila pogledati oko sebe. Lijepo je to bilo! Sunce na zapadu sjalo je poput zlata i širilo svoje žarke strjelice kroz oblake.

A duboko, duboko pod njima ležala je zemlja. Tad najednom začuje Zvjezdana neki žamor iza sebe. To je bio kralj uzdušnih duhova Visić na svojem bijelcu. Doznao je od svojih vilenjaka dogadaj s rodom, pa je i on htio prisustvovati sudbenoj raspravi. Prije no što je sunce zašlo, bili su oni u šumi.

Sve je već bilo spremno za sudbenu raspravu. Kralj zauzme svoje mjesto, a na to dovedu svezanu rodu. Doktor Sovuljaga, koji vidi i u mraku, bijaše državni odvjetnik, a patuljak Brzopis perovoda.

— Optužena! zakriješti sova, optužena si, da si opetovano radila o glavi žabama. Što veliš na to?

Sada se javi za riječ branitelj doktor Lisac.

— Vaše Veličanstvo!, govoraše on. Ja mislim, da i ovaj stvor zaslužuje smilovanje. On mora jesti žabe da može živjeti. Ali srce mu se steže od milosrda svaki put, kad proždere žabu. Pomislite, gospodo, kakva je to muka i za nju, da treba biti tvrda, a ima tako mekano srce. I onda — nastavi doktor Lisac lukavim smiješkom — ja sam uvjeren, da i sam gospodin državni katkada voli okusiti koju žabicu.

Doktor Sovuljaga se zacrveni od jeda, ali se naravno to nije moglo opaziti kroz njeno perje. Kralj reče:

— To je sve lijepo i dobro, ali optužena je znala, da mora žabe mojega prijatelja Kvakoslava ostaviti na miru. Ja ću vam odmah kazati zašto. Već davno, kako sam sebi izabrao u dalekoj nekoj zemlji kneginju za ženu. Deset najplemenitijih patuljaka mojega carstva doveli su je u otmjenom čamcu. Na povratku . . .

— Na povratku, upravo u zemlji mojega prijatelja Kvakoslava, prevrne mi čamac neka bedasta štuka. Ne osvrćući se na opasne zube štukine, skočiše hrabre žabe u vodu i spasiše naše, koji su se već utapljali, te postaviše opet čamac u prijašnji položaj.

— Ali, nastavi kralj, deset je žabaca zaglavilo. Tada se zavjerih, da će zemlja stajati pod zaštitom svih patuljaka. To sve znade optužena.

Sad kralj ustane i srdito poviče:

— Na uspomenu moje pokojne žene osudujem rodu, da bude za svoje noge obješena za najviše drvo!

Sve je zadrhtalo, kada je proglašena ta strašna osuda. U tjeskobnoj tišini odvedu rodu do najvišeg drveta na rubu šume. Za noge joj privežu dugo uže; žuna ga prebaci preko jedne grane, a srndač pak morao ga je povući. Tada privežu uže čvrsto za jednu omanju granu.

Hu! kako je to bilo odvratno vidjeti, kako ta velika životinja visi, a kljun i krila su joj klepetala, da je bila strahota. Zar mora ta jadna životinja tako osamljena visjeti dan i noć na buri i kiši, da na kraju umre od gladi?

— Ne, pomisli Zvjezdana, ja ću ju osloboditi, pa me stajalo ne znam što!

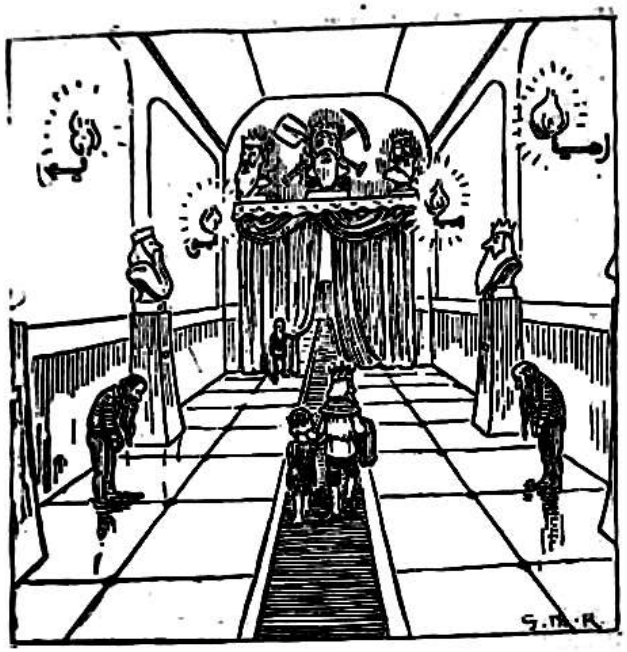

Sada je povede kralj sa sobom u svoju palaču. Ulaz u palaču bila je obična rupa medu korjenjem staroga hrasta. Ali unutri bijaše divno. U jednoj od sjajno rasvijetljenih dvorana sjedio je državni tajnik i njemu je kralj pripovijedao za što je došla Zvjezdana. Tajnik je tražio po svojim debelim knjigama, te će onda:

— Tu stoji nešto o nekakvoj vili Čudesnoj, koja je stanovala na hrastu broj 20, i najvišoj rašlji.

— Ali, svrši tajnik, ona je prije nekoliko mjeseci otišla da traži svoje izgubljeno dijete, a odonda je nije niko više vidio.

Zvjezdana samo što nije zaplakala, tako je bila opet razočarana. Ali ona ostade hrabra, to joj se mora priznati. Kada ju je kralj drugo jutro odveo k spomenutom hrastu, odmah ga je Zvjezdana prepoznala.

U podne kad su patuljci spavali, uzme Zvjezdana potajno koplje jednoga patuljka vojnika i odšulja se do rode. Tako dugo je ona šiljkom koplja radila, dok nije razriješila čvor. Roda padne na zemlju, ali se srećom nije jako ozlijedila.

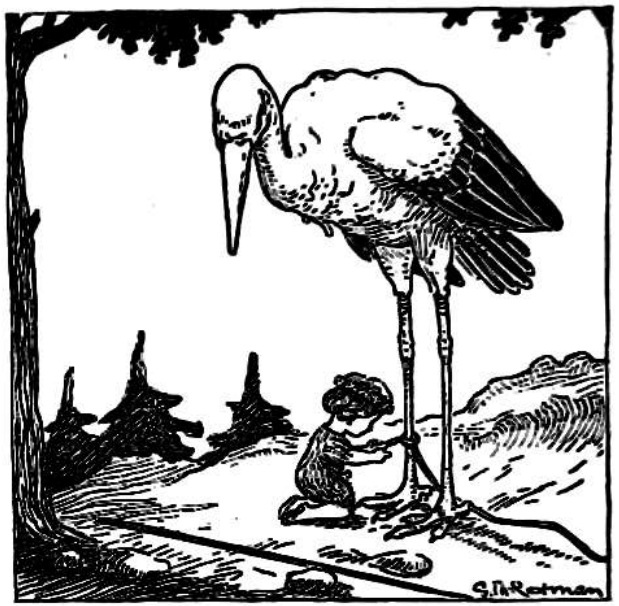

— Hoćeš li još krivo činiti žabama kralja Kvakoslava ti zločko? zapita Zvjezdana.

— Ne, nikada više! klepetala je roda. Pa ako mi sad još razriješiš noge, potražit ću tvoju majku.

Kad joj je Zvjezdana i tu molbu ispunila, raširi roda svoja krila i odleti. Ali na večer nije Zvjezdana mogla pogledati kralju Bradašu u oči.

Kralj nije bio prijazan, kad mu je jedan sluga javio, da je nestalo rode. On udari šakom o sto i poče nešto govoriti o veleizdaji. Zvjezdana se strašno sramila te nije znala, je li baš dobro uradila, jer je kralj tako prijazan bio prema njoj. Na sreću nitko nije ni slutio, kakav je udio ona imala u toj stvari.

Nedjelje su prolazile i Zvjezdana je već mislila, da roda ne će održati svoje riječi. Ali jednoga dana, kad je ona šetala s jednim patuljkom, spusti se iznenada roda pred njima.

— Kako se samo usuduješ da se ovdje još pokazuješ! reče patuljak. To te može stajati i života!

Ali roda odvrati:

— Zbog kneginje sam opet došla.

I tada počne pričati:

— Nedaleko odavle, kraj velikog raženog polja vidio sam vilu, koja raspitiva dva poljska mišića za vilinsko dijete. Mišići su odgovorili da su vidjeli takvo dijete i onda kazivali nešto o nekoj krtici, ali ja nijesam sve mogla razumjeti, jer sam se morala sakrivati.

— Ah, ta to je ona! uskliknu radosno Zvjezdana. A mišići su Žderko i Glotko! Glupa rodo, zašto im nijesi rekla, da sam ja ovdje? Sad bih te odmah povukla za uši, da ih imaš!

— Na, na, reče roda, pa nijesam ja sigurno znala, da je to tvoja mati. Ali hodi, ja ću te odvesti k njoj.

Na to je roda zgrabi oprezno kljunom i posadi sebi na leđa.

Naizmjence leteći i trčeći oni stignu na raženo polje do kućice obitelji Labrdanovih. I tu je pred kućom sjedila — majka Zvjezdanina! Prekrila je rukom lice i plakala.

— Ah, ah, uzdisala je, gdje li je samo moje milo dijete Zvjezdana! Zar mi nitko ne može reći, gdje bih ju mogla naći?

— Majčice! Tu sam ja! Ovdje je Zvjezdana! poviče Zvjezdana.

Tad skoči vila. U prvi mah nije mogla vjerovati svojim očima! Ali onda poleti k Zvjezdani, podigne je sa rodinih leda i privine je na svoje srce.

— Ah, majčice, oprosti mi!, klicala je Zvjezdana, nikad više neću odlet . . .

Odletjeti — htjede reći, ali se tada sjeti, da ona nema više krila, pa zato počne gorko plakati.

Ali je mati brzo odnese u kuću. To je istom bilo iznenađenje za obitelj Labrdan! Osobito su bili obijesni Žderko i Glotko, koji su u isti čas stavljali stotine pitanja. Roda nije mogla sa svojim dugim kracima u kuću, te je morala vani stajati. Za to su Labrdančići vani plesali oko rode kolo, i za čudo roda ovaj put nije požderala ni jednoga od njih.

Ali u kući pripovijedala je gospoda Labrdanova posve tužne stvari. Drvosječa je kupio veliku crnu mačku, i kad je bratić Labrdan jednoga dana htio u posjete obitelji Dugorepićevoj, ne bijaše joj više ni traga ni glasa.

— Po svoj prilici požderala ih je mačka sve, reče gospoda. Da su mogli uteći, sigurno bi se sklonuli kod nas!

Zvjezdana i njena majka povratili su se sada što brže kući u šumu. Najprije posjetiše kralja Bradaša, koji ih je primio vrlo srdačno. Zvjezdani je oprostio, što je oslobodila rodu, ali kad je čuo za nedjelo zločestoga drvara i njegove žene, odmah dade rastrubiti, da se skupe sve šumske životinje.

I tada se uputi sve: medvjed, jelen, vepar i lisica, u punome trku do drvarove kuće. Oba zlikovca protjeraju, zajedno s njihovom mačkom iz zemlje, a kuću im zapale. Zvjezdanina majka povrati pomoću neke čarobne masti Zvjezdani opet krila pa i novu zvijezdu dade joj na čelo.

Zvjezdana je opet sretno živjela sa svojom majkom. Često su posjećivali svoje stare znance. Svako ju je još nazivao »knjeginja Danica«. Ali nije više bila neposlušna.

Gledajte je, kako opet sjedi na grančici staroga hrasta i domahuje nam: Do sretnog videnja!